

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Факультет східної і слов'янської філології

ВИМОГИ
ДО НАПИСАННЯ І ЗАХИСТУ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА
З ПОЛЬСЬКОЇ/ЧЕСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

для здобувачів вищої освіти

з освітніх програм: Сучасні філологічні студії (польська мова і друга іноземна мова): лінгвістика і перекладознавство
Сучасні філологічні студії (чеська мова і друга іноземна мова): лінгвістика і перекладознавство

спеціальності: **035 Філологія**

спеціалізацій: 035.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська
035.038 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська

Ступінь вищої освіти: магістр

Форма здобуття освіти: денна

Київ - 2023

Вимоги до написання і захисту кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології для здобувачів вищої освіти з освітніх програм: Сучасні філологічні студії (польська мова і друга іноземна мова): лінгвістика і перекладознавство; Сучасні філологічні студії (чеська мова і друга іноземна мова): лінгвістика і перекладознавство спеціальності 035 Філологія спеціалізацій: 035.033 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська; 035.038 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська. Ступінь вищої освіти: магістр. Форма здобуття освіти: денна / Укладачі: Я.В. Яковенко, О.О. Ващенко, О.В. Палатовська, Н.Є. Міненкова. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2023. 30 с.

Укладачі: **Яковенко Я.В.** – доцент кафедри східної і слов'янської філології, доктор філософії в галузі гуманітарних наук;
Ващенко О.О. – доцент кафедри східної і слов'янської філології, кандидат філологічних наук, доцент;
Палатовська О.В. – професор кафедри східної і слов'янської філології, доктор філологічних наук, доцент;
Міненкова Н.Є. – доцент кафедри східної і слов'янської філології, кандидат історичних наук, доцент;

Рецензенти:

Шутова М. О. – доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри германської і фіно-угорської філології Київського національного лінгвістичного університету;

Гончаренко Б.Б. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янської філології та журналістики Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського.

Затверджено вченою радою
Київського національного лінгвістичного університету
(протокол № 1 від 28 серпня 2023 року)

Голова вченої ради Університету:

Роман ВАСЬКО
(підпис) (п.б.)

ЗМІСТ

1. Мета і завдання кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології.....	4
2. Загальна структура та вимоги до кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології.....	9
2.1. <i>Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи магістра</i>	14
3. Захист кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології.....	17
3.1. <i>Захист кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології у дистанційному форматі</i>	17
4. Критерії оцінювання результатів виконання та захисту кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології.....	19
5. Список рекомендованої наукової і навчально-методичної літератури.....	21
6. Додатки	24

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА З ПОЛЬСЬКОЇ/ЧЕСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кваліфікаційна робота магістра з польської/чеської філології виконується здобувачами вищої освіти ступеня «магістр» і має статус науково-кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота є завершеним самостійно виконаним у письмовій формі науковим дослідженням теоретичного, теоретико-експериментального чи теоретико-прикладного характеру, спрямованим на самостійне вирішення складних дослідницьких завдань.

Мета кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології полягає у закріпленні та систематизації теоретичних знань, які були набуті під час навчання, демонстрації здатності вирішувати практичні завдання самостійної письмової роботи для розв'язання конкретної наукової проблеми шляхом використання літературних джерел, методичних та інших матеріалів.

Основні завдання кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології, які вирішуються у процесі її написання:

- систематизація, закріплення та розвиток набутих фахових теоретичних і практичних знань;
- розвиток здібностей творчого осмислення мовних і мовленнєвих явищ;
- розвиток навичок та умінь виконання лінгвістичного та перекладацького аналізу з метою запобігання помилок під час перекладацької діяльності;
- виконання інформаційного пошуку із використанням новітніх інформаційних технологій;
- удосконалення вміння логічно та переконливо обґрунтовувати свою точку зору щодо прийняття рішень філологічного характеру.

Завдання (навчальні цілі) полягають у формуванні у студентів:

- **інтегральної компетентності:** здатності розв'язувати *складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу* в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/ або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

- **загальних компетентностей:**

- ЗК 1.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 2.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 3.** Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 4.** Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 6.** Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 7.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 8.** Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- ЗК 9.** Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.
- ЗК 10.** Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 11.** Здатність до проведення досліджень на належному рівні.
- ЗК 12.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

- *фахових компетентностей:*

- ФК 1.** Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.
- ФК 2.** Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.
- ФК 3.** Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.
- ФК 4.** Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного/мовленнєвого і літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
- ФК 5.** Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/ або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.
- ФК 6.** Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
- ФК 7.** Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
- ФК 8.** Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

У процесі виконання кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології студент має сформулювати вміння правильної постановки проблеми та обґрунтування її актуальності, формулювання мети й завдань, побудови логічного плану й оптимальної структури дослідження, роботи з джерелами інформації, аналізу й оцінки різних аспектів об'єкта дослідження, обґрунтування власних узагальнень, висновків і пропозицій.

У кваліфікаційній роботі магістра з польської/чеської філології розглядається науково-теоретична проблема, узагальнюються та критично осмислюються теоретичні основи дослідження, обґрунтовується його мета і конкретні теоретичні й практичні завдання, визначається методика дослідження, його новизна, теоретичне й практичне значення, акцентується увага на авторських версіях розв'язання нових наукових проблем. Написання кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології передбачає поглиблене наукове дослідження обраної проблеми, обробку відповідної кількості науково-методичних джерел, збір, систематизацію та самостійний аналіз мовних/ мовленнєвих явищ студентом та висновки науково-практичного характеру.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземними мовами.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10. Збирати і систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12. Дотримуватись правил академічної доброчесності.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи і методи до аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

Додатково для освітньої програми сучасні філологічні студії (польська мова і друга іноземна мова): лінгвістика і перекладознавство:

ПРН 18. Використовувати професійно-орієнтовані знання, уміння і навички в галузі філології для удосконалення культури володіння польською і другою іноземною мовами в усній і письмовій формах у різних ситуаціях побутового, професійного, ділового, наукового та академічного спілкування.

ПРН 19. Вміти аргументувати та доводити свою думку українською та другою іноземною мовами в усній і письмовій формах, демонструвати знання орфоепічної, лексичної, граматичної, орфографічної, пунктуаційної, акцентуаційної та стилістичної норм польської та другої іноземної мов.

ПРН 20. Проводити мовний та літературний аналіз текстів, застосовувати перекладацькі методи та технології, необхідні для виконання якісного усного та письмового перекладу з/на польську, українську та другу іноземну мови.

ПРН 21. Створювати, редагувати та перекладати тексти різних стилів та жанрів усно та письмово з використанням новітніх технологій, методів та прийомів.

Додатково для освітньої програми сучасні філологічні студії (чеська мова і друга іноземна мова): лінгвістика і перекладознавство:

ПРН 18. Демонструвати знання орфоепічної, лексичної, граматичної, орфографічної, пунктуаційної, акцентуаційної та стилістичної норм чеської мови на рівні C1 в усному та письмовому різновидах у широкому спектрі контекстів і соціального оточення згідно з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти.

ПРН 20. Вибудовувати резюме і конструювати синтез головних ідей іношомовних текстів; вміти аргументувати та доводити свою думку українською та іноземними мовами в усній і письмовій формах.

Очікувані результати полягають у тому, що студенти мають:

знати:

- лексико-граматичну систему й орфоепічні норми польської/чеської мови для здійснення комунікації польською/чеською мовою в усному і письмовому різновидах мовних реєстрів;
- теоретичні основи польської/чеської мови в усному і письмовому різновидах у широкому спектрі контекстів і соціального оточення;
- усі аспекти теорії перекладу, а також теорії польської/чеської літератури та методики навчання;
- соціокультурні аспекти, знання про країни, польську/чеську мову, що вивчається, у процесі міжкультурної комунікації та переробленні інформації польською/чеською мовою;

вміти:

- аналізувати інформацію з використанням відповідних методів, виявляти ті елементи, яких не бракує, обробляти отриману інформацію та встановлювати зв'язки із знаннями, що вже існують;
- визначати граматичний і стилістичний потенціал усіх жанрово-стильових різновидів текстів оригіналу у процесі здійснення основних видів перекладу;
- розуміти специфіку художньої літератури, її специфіку та функції як самостійного виду мистецтва;
- розрізняти загальні й спільні для кожної окремої національної літератури закони й закономірності, що пов'язують літературу з навколишньою дійсністю;
- розпізнавати усі типи комунікативної інформації (референтну, предикативну, темпоральну, модальну, оцінну, емотивну, прагматичну, яка належить до реєстру, дейксису теми/реми) у мові оригіналу й передає її відповідно до норм мови перекладу в усному послідовному та двосторонньому перекладі;
- розуміти основні методи навчання та їх класифікацію;
- визначати проблеми й розробляти шляхи їх розв'язання, вибирати і застосовувати основні дослідницькі методики й інструменти, які є типовими

для різних галузей лінгвістики, літературознавства, перекладознавства та методики навчання.

Матеріали, представлені у кваліфікаційній роботі магістра з польської/чеської філології, мають пройти апробацію на фаховій науково-практичній конференції у вигляді виступу та публікації одноосібних або спільних із науковим керівником тез чи наукової статті.

При написанні кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології здобувачі вищої освіти мають обов'язково дотримуватися **академічної доброчесності**, що передбачено Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти, денна і заочна форми здобуття освіти) (<http://surl.li/esqgi>) затвердженого і ухваленого вченою радою університету 29 вересня 2022 року протоколом №3.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів і визначених Законом України «Про вищу освіту» правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/ або наукових (творчих) досягнень. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти під час виконання кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології передбачає: посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей, належних іншим авторам; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерел інформації. Відповідно до Закону України «Про освіту» порушенням академічної доброчесності під час виконання кваліфікаційної роботи з польської/чеської філології вважається: академічний плагіат; самоплагіат; фабрикація; фальсифікація.

Плагіатом вважається: дослівне відтворення тексту (послідовності набору не менше трьох речень), зокрема шляхом перекладу, з книг, статей, Інтернет-ресурсів чи інших джерел без належного оформлення цитування; парафраза – переказ своїми словами тексту іншого автора, сутність якого полягає у заміні слів і знаків без посилення на джерело; компіляція – створення значного масиву тексту шляхом копіювання з різних джерел без унесення до нього змін і посилення на авторів; унесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів у них тощо) без належного цитування.

Рівень оригінальності кваліфікаційних робіт магістра з польської/чеської філології, необхідний для допуску цих робіт до захисту, має бути не **менше 75%**. Особлива увага при цьому звертається на те, щоб кожна кваліфікаційна робота перевірялася кафедрою на академічний плагіат за допомогою Unicheck **лише один раз**. Якщо за результатами перевірки на академічний плагіат рівень оригінальності кваліфікаційної роботи магістра становить **менше 75 %**, такі роботи рішенням кафедри не допускаються до захисту в екзаменаційній комісії з атестації здобувачів вищої освіти. Не пізніше наступного робочого дня науковий керівник, який здійснював керівництво, повідомляє про це студента, а завідувач

кафедри інформує в письмовому вигляді про факт порушення академічної доброчесності декана факультету. На підставі рішення кафедри декан факультету представляє ректорові письмове подання про відрахування такого здобувача вищої освіти з Університету за невиконання індивідуального навчального плану.

2. ЗАГАЛЬНА СТРУКТУРА ТА ВИМОГИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА З ПОЛЬСЬКОЇ/ЧЕСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Обов'язкові структурні елементи кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології:

- титульний аркуш (зазвичай не нумерується) (Додаток А);
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ;
- основна частина, яка складається з розділів і підрозділів;
- висновки до кожного розділу та загальні висновки до всієї кваліфікаційної роботи;
- бібліографія (список використаної літератури, список довідкової літератури, джерела ілюстративного матеріалу),
- анотація польською/чеською мовою;
- додатки: таблиці, схеми, графіки, діаграми тощо (за необхідності).

Обсяг кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології – 70-80 сторінок тексту (без списків літератури і додатків).

Робота виконується українською мовою.

Зміст роботи – 1-2 сторінки. Зміст подається на початку роботи, відразу за титульним аркушем. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), вступу, висновків, додатків, списку використаної літератури тощо. Зміст має бути повним, тобто містити всі рубрики роботи.

Перелік умовних позначень, символів, скорочень

Якщо в роботі використовується специфічна термінологія, маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо, їхній перелік має бути поданий у вигляді окремого списку, який розміщують після вступу. Перелік друкується двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, справа – їхнє детальне розшифрування. Якщо спеціальні терміни, скорочення, позначення та інше повторюються у роботі менше трьох разів, перелік не складають, а їхнє розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні.

ВСТУП – 3-5 сторінок. Надається обґрунтування актуальності і значення обраної теми самостійної наукової роботи, визначається її новизна, формулюються мета, завдання, окреслюється об'єкт і предмет дослідження, вказуються методи лінгвістичного аналізу, зазначаються теоретична і практична цінність і прикладна значущість отриманих результатів, наводяться джерела інформації та ілюстративного матеріалу.

У вступі подається загальна характеристика кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології в такій послідовності:

- актуальність теми;
- мета і завдання дослідження;
- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- матеріал дослідження;
- методи дослідження;
- наукова новизна одержаних результатів;
- практичне значення одержаних результатів;
- апробація результатів дослідження, публікації;
- структура роботи.

Актуальність теми. Актуальність теми та доцільність наукового дослідження для розвитку відповідної галузі науки чи виробництва обґрунтовують шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми. Висвітлення актуальності має бути лаконічним, визначати сутність наукової проблеми (завдання).

Мета і завдання дослідження. Формулюються мета роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Мета має бути сформульована таким чином, щоб указувати на об'єкт і предмет дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, обрану для дослідження.

Предмет дослідження міститься у межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямовано основну увагу дослідника, оскільки предмет дослідження змістовно визначає тему (назву) наукової роботи.

Матеріал дослідження. Зазвичай матеріалом слугують одиниці досліджуваної мови. У цьому підпункті необхідно зазначити, яку кількість тих чи тих одиниць було дібрано й використано під час виконання кваліфікаційної роботи.

Методи дослідження. Перераховуються використані наукові методи і змістовно визначається, що саме досліджувалося кожним методом. Вибір методів дослідження має забезпечити достовірність отриманих результатів і висновків (наприклад: трансформаційний, дескриптивний, структурно-семантичний, дедуктивний методи, метод перекладацького аналізу тексту, метод зіставного та порівняльного аналізу, метод кількісних підрахунків тощо). У цьому пункті мають зазначатися лише **конкретні лінгвістичні методи**.

Наукова новизна одержаних результатів. Аргументовано, стисло та чітко викладаються отримані в результаті дослідження нові наукові положення (відомості, дані), зазначається відмінність одержаних результатів від відомих раніше та ступінь новизни одержаних результатів (наприклад, за допомогою висловів: «вперше одержано...», «удосконалено...», «дістало подальший розвиток...» тощо).

Практичне значення одержаних результатів. Передбачається висвітлення двох позицій.

Перша позиція полягає в тому, щоб надати відомості про ті розділи мовознавства, перекладознавства чи методики навчання, внеском до яких є результати дослідження, наприклад: «отримані в роботі результати є внеском до загальної теорії перекладу, теорії літератури, зіставного мовознавства, лексикології, теоретичної граматики, методики навчання» тощо.

Друга позиція передбачає розкриття лінгводидактичного спрямування дослідження. Тут необхідно вказати, до яких мовознавчих (літературознавчих) дисциплін та їхніх розділів належить предмет та одержані результати дослідження, наприклад: «у результаті вивчення предмету дослідження було одержано результати, які можна використовувати у викладанні практичного курсу перекладу у вищій школі (розділи «Аспектний переклад», «Перекладацький аналіз тексту», «Галузевий переклад»), теоретичної граматики польської/чеської мови (розділи «Іменник», «Дієслово», «Категорія модальності») тощо.

Апробація результатів дослідження. Апробація результатів дослідження є обов'язковою вимогою. Зазначається, на яких науково-практичних конференціях, конгресах, симпозіумах тощо були оприлюднені результати дослідження, викладені у роботі. Вказується кількість опублікованих одноосібних (або у співавторстві) наукових праць, у яких відображені основні наукові результати дослідження.

Структура роботи. Вказується структура роботи, наприклад: «Робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками до кожного з них, висновків до всієї роботи, списків використаних джерел, двох додатків та резюме».

Основна частина. Основна частина кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології складається, як правило, з трьох розділів (кожен з яких своєю чергою може складатися з підрозділів, пунктів, підпунктів, якщо є необхідність у такому поділі). Кожен розділ має містити змістовну завершену інформацію та закінчуватися висновками.

РОЗДІЛ 1 (10-15 сторінок, визначається як **теоретичний** розділ) структурно складається з 2-3 підрозділів, містить загальне теоретичне підґрунтя дослідження. У розділі проводиться критичний аналіз джерел, наводяться посилання на наукові праці, у яких уже розглядалася досліджувана проблема, надається визначення основних питань і категорій проблеми, характеристика основних термінів і понять, критичний аналіз праць інших дослідників обраної проблеми, інформація щодо історії розгляду проблеми науковцями, визначається нерозв'язана частина проблеми, дослідження якої має актуальність і здійснюється у кваліфікаційній роботі магістра.

Перший розділ кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології має містити три основні підрозділи.

- 1.1. 6-7 сторінок – реферативний огляд спеціальної літератури з проблематики досліджуваного філологічного явища (з особливим акцентом на літературі останніх років і літературі польською/чеською мовами) і вибір напрямів досліджень.

1.2. 6-7 сторінок – реферативний огляд спеціальної літератури, присвяченої питанням перекладу досліджуваного філологічного явища, або питань, пов'язаних з літературою чи методикою навчання.

1.3. 6-7 сторінок – реферативний огляд спеціальної літератури, присвяченої специфіці обраного дискурсу та особливостей функціонування досліджуваного філологічного явища в зазначеному дискурсі.

Під час здійснення аналізу теоретичних джерел слід уникати таких типових помилок, як: 1) компіляція (поєднання готових фрагментів чужих досліджень без власної обробки джерел); 2) перерахування літературних джерел і простий переказ їхнього змісту; 3) брак посилань; 4) брак авторської позиції; 5) стилістичні помилки; 6) брак єдиного стилю, синтаксичної та стилістичної грамотності.

Висновки до першого розділу мають містити особисту думку автора щодо уже викладеного матеріалу як результату проведеного дослідження.

РОЗДІЛ 2 (10-15 сторінок) – **методологічний** присвячується обґрунтуванню теоретико-методологічних основ, поняттєвого апарату й інструментарію дослідження. Теоретичні положення й методичні підходи є основою для аналізу підібраних матеріалів або статистичної інформації. Висновки й рекомендації, що подаються наприкінці другого розділу, базуються на результатах аналізу і на фрагментах, зібраних автором із джерел оригінального ілюстративного матеріалу; у них пропонується доведення робочої гіпотези та доказ тих теоретичних положень, які були окреслені в РОЗДІЛІ 1. Залежно від особливостей досліджуваної проблеми тут застосовують різні методи наукового дослідження.

Розділ 2 може входити до складу першого розділу.

РОЗДІЛ 3 (за необхідності можуть бути ще розділи) (40-50 сторінок) – **практичний**; має практичний характер. У розділі розкривається фактичний стан досліджуваної проблеми на матеріалі, що характеризує об'єкт дослідження.

Розділ має бути достатньо насиченим фактичною інформацією польською/чеською **мовою**, що демонструють контекстне втілення досліджуваного філологічного явища. У цьому розділі може бути 2-4 відносно самостійних підрозділів, що містять аналіз і результати власних досліджень автора стосовно об'єкта дослідження.

Безсумнівною вимогою, і це постійно треба мати на увазі, є цілісність роботи. Тобто весь текст має бути пронизаний однією метою, і в цьому плані робота має бути дослідженням, де чітко взаємопов'язані окремі частини, а також методи і прийоми обробки фактичного матеріалу.

ВИСНОВКИ – 3-5 сторінок. Це заключна частина роботи, у якій підводяться підсумки дослідження стосовно доведення робочої гіпотези та надаються відповіді на проблематичні питання, що були поставлені у *Вступі*, надаються рекомендації щодо практичного застосування отриманих результатів, перспективи та напрями подальших досліджень обраної теми.

РЕЗЮМЕ – резюме польською/чеською мовою обсягом до 3 сторінок, виконується на останніх сторінках кваліфікаційної роботи. У резюме вказується

мета, цілі та матеріал дослідження, стислий зміст роботи, основні отримані результати та висновки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ – список використаних теоретичних джерел (написаних кирилицею, а потім латиницею), список довідкової літератури – словники, енциклопедії (Додаток Б).

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ – тексти, звідки взято фактичний матеріал роботи.

ДОДАТКИ (за бажанням) – можуть містити таблиці, графіки, ілюстрації, діаграми, зразки експериментального матеріалу з досліджуваного явища.

Під час виконання кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології студента консультує науковий керівник. Крім того, студент у випадку необхідності може користуватись консультаціями інших викладачів як випускової кафедри, так і інших кафедр університету.

На початку виконання роботи студенту необхідно ознайомитися з основною літературою за обраною темою і скласти зміст основних розділів і параграфів. Зміст має бути узгоджений з науковим керівником. У ході роботи перелік літератури доповнюється, а план роботи коригується і деталізується.

Виконання кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології здійснюється дипломником за планом-графіком.

Керівник контролює хід виконання роботи. Виконані розділи подаються керівникові й відповідно до його зауважень уточнюються, доповнюються чи переробляються.

Після підготовки розділів кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології та ознайомлення з ними наукового керівника, студент згідно із зауваженнями та вказівками доопрацьовує розділи роботи. Завершена робота (у зброшурованому вигляді, включаючи сторінки, що не нумеруються) подається на підпис керівникові.

Відгук керівника. Відгук – це офіційний документ, у якому науковий керівник надає оцінку кваліфікаційної роботи студента.

Керівник дає *відгук* на кваліфікаційну роботу магістра з польської/чеської філології.

Керівник оцінює кваліфікаційну роботу за такими основними критеріями:

- ступінь відповідності змісту кваліфікаційної роботи назві (темі) та спеціальності;
- ступінь відповідності оформлення кваліфікаційної роботи встановленим університетом вимогам (обсяг; оформлення титульного аркуша, рисунків, таблиць, діаграм, посилань, списку літератури тощо);
- ступінь відповідності структури кваліфікаційної роботи встановленим університетом вимогам (наявність та зміст вступу; виділення розділів, у кожному з яких – по декілька підрозділів, наявність та зміст висновків);
- логічність побудови роботи загалом та в межах окремих розділів;
- масштаби представлення у роботі сучасних досліджень проблематики, критичність аналізу публікацій і підходів, представлених у літературі та інших інформаційних джерелах;

- ступінь повноти та деталізації при розкритті основних аспектів теми кваліфікаційної роботи;
- наявність фактичного матеріалу, у тому числі первинного, зібраного студентом, масштаби та доцільність його використання;
- ступінь використання сучасних інструментів аналізу;
- наявність і ступінь обґрунтованості рекомендацій та пропозицій, викладених у роботі, що представляють власний погляд студента.

Кваліфікаційна робота з відгуком наукового керівника та іншими матеріалами надходить до завідувача кафедри, який і вирішує питання про допущення кваліфікаційної роботи до захисту, про що робиться відповідний запис на титульній сторінці.

Завершена й оформлена робота подається на кафедру для розгляду не пізніше ніж за 30 днів до початку роботи екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти ступеня «магістр».

Дипломна робота, яка отримала незадовільний відгук керівника, спеціально розглядається на засіданні кафедри. Протокол засідання кафедри подається через декана факультету ректору університету для прийняття остаточного рішення. Студент знайомиться з цим рішенням до початку захисту кваліфікаційної роботи.

2.1. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи магістра

Загальні вимоги

У тексті кваліфікаційної роботи магістра мають бути чітко виділені абзаци (1,25 см від краю лівого берега). Береги на сторінці залишають: лівий – 20 мм, правий – 10 мм, верхній і нижній – 20 мм. Шрифт друку має бути чітким, чорного кольору. При побудові схем, графіків, діаграм можна використовувати інші кольори чорнил. На комп'ютері робота виконується у версії Windows 10 або вище в текстовому редакторі Word через 1,5 інтервали, шрифт – Times New Roman, розмір шрифту основного тексту – 14 кегель, стиль – нормальний, вирівнювання за шириною.

На початку роботи розміщується титульний аркуш за встановленою формою (Додаток А), який має бути підписаний завідувачем кафедри з позначкою *До захисту*; кожен структурну частину роботи розміщують відповідно до вказаної у змісті послідовності.

Зміст повинен відповідати заголовкам, які зазначені в тексті роботи.

Заголовки структурних частин кваліфікаційної роботи – “ЗМІСТ”, “ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” – друкують великими літерами симетрично до тексту.

Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць подають арабськими цифрами без знака №. Першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на

наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому кутку сторінки без крапки в кінці.

Номер розділу ставлять після слова “РОЗДІЛ”, після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Після номера підрозділу ставиться крапка, наприклад: “2.3.” (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера має також стояти крапка, наприклад: 1.2.2. Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Ілюстрації (фотографії, схеми, графіки) і таблиці необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, які розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрації позначають словом “Рис.” і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, які подані в додатках. Номер ілюстрації має складатися з номера розділу й порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка (Рис. 1.2.). Номер ілюстрації, її назву та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо у кваліфікаційній роботі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис “Таблиця” із зазначенням її номера, який складається з номера розділу й порядкового номера таблиці, наприклад: “Таблиця 1.2.” (друга таблиця першого розділу). При переносі частини таблиці на іншу сторінку пишуть слова “Продовження табл.” і вказують її номер.

Примітки до тексту й таблиць оформлюють за допомогою автоматичних посилань.

Таблиці

Цифровий матеріал (у разі наявності) має бути оформлений у вигляді таблиць. Кожна таблиця має містити назву, яку розташовують над таблицею й друкують симетрично до тексту. Назву й слово “Таблиця” починають з великої літери. Назву не підкреслюють. Номер таблиці позначають арабськими цифрами без знака номера перед ним, без крапки в кінці.

Заголовки граф мають починатися з великих літер. Таблицю розміщують після згадування про неї у тексті. При перенесенні таблиці на іншу сторінку назву вміщують тільки над її першою частиною. Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами “Те саме”, а далі лапками.

Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, аббревіатур, які повторюються, не слід. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять тире (прочерк).

Залишати комірку пустою не рекомендується. Заголовок таблиці має відповідати її змісту. Оформлення таблиць (графіка, схеми, діаграми) проводиться за загальними вимогами.

Великі за обсягом ілюстрації, схеми, таблиці, словники (списки) лексем й іншого мовного матеріалу рекомендовано подавати у вигляді додатків.

Посилання

Під час виконання роботи студент має давати посилання на джерела, які використовувалися під час розробки проблем кваліфікаційної роботи. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання. Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел із великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць із джерела, на яке дано посилання у роботі. У тексті роботи посилання на джерела слід зазначати прізвищем автора та роком видання, виділеним двома круглими дужками, наприклад: (Іваненко, 2020), (Іваненко, 2007, с. 25). Посилання має міститися в тексті (таблицях, схемах тощо), коли йдеться про матеріал, запозичений з інших джерел, який не є власним здобутком автора кваліфікаційної роботи. Посилання має супроводжувати кожен цитату, незалежно від того, чи є вона прямою чи непрямою. Усі цитати в роботі подаються українською мовою, незалежно від мови оригіналу цитування, прямі цитати – у лапках. Якщо в тексті наявне використання запозиченого матеріалу в будь-якій формі й при цьому немає посилання на джерело цитування, такий стан розцінюється як порушення академічної доброчесності (плагіат) і спричиняє зняття кваліфікаційної роботи із захисту з подальшим відрахуванням студента з університету.

Список використаних джерел

Список використаних джерел – це тематично відібраний, систематизований перелік бібліографічних даних про використану, цитовану літературу. Джерела слід розміщувати в списку в алфавітному порядку перших літер прізвищ авторів або заголовків. Відомості про джерела, які включені до списку, необхідно давати згідно з вимогами стилю АРА наведенням назв праць. Приклад оформлення відомостей про джерела подано в Додатку Б.

Бібліографічний опис складається з двох частин:

- 1) заголовку опису (як правило, це прізвище та ініціали автора або авторів);
- 2) тексту опису.

Постійні ознаки, якими характеризується друковане видання у тексті опису, називаються елементами опису. Кожний елемент опису наводять із розділовими знаками, які йому передують.

Обов'язковими елементами опису книги у списку літератури є основна назва, дані про видання, місце видання, назва видавництва, рік видання, порядковий номер тому, випуску, частини, сторінки.

Список використаних джерел подається мовою оригіналу наприкінці кваліфікаційної роботи перед додатками.

3. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА З ПОЛЬСЬКОЇ/ЧЕСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Захист кваліфікаційних робіт магістра з польської/чеської філології проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти у терміни, визначені навчальними планами і згідно з графіком, який затверджується ректором університету.

До захисту кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології студент повинен підготувати доповідь, розраховану на 5-7 хвилин, а також ілюстративний матеріал (наочне приладдя) для членів екзаменаційної комісії: роздаткові матеріали та презентацію роботи в комп'ютерній програмі Power Point у вигляді слайдів, які демонструються на екрані під час захисту та висвітлюють основні теоретичні положення та практичні результати проведеного дослідження.

У доповіді студент висвітлює актуальність, мету і завдання кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології, коротко характеризує основний зміст роботи, методику і результати проведених досліджень, оголошує висновки та пропозиції. Читати під час захисту доповідь не рекомендується.

Екзаменаційна комісія з атестації здобувачів вищої освіти на закритому засіданні оцінює кожну кваліфікаційну роботу магістра з польської/чеської філології.

Захист кваліфікаційних робіт магістрів закінчується виставленням оцінок у національній шкалі оцінювання та в системі ЄКТС. При виставленні оцінки береться до уваги:

- якість змісту дослідження;
- оформлення кваліфікаційної роботи;
- доповідь під час захисту та презентація результатів дослідження;
- відповіді на запитання та зауваження членів із захисту кваліфікаційних робіт і присутніх;
- відгук наукового керівника;
- рецензія на кваліфікаційну роботу.

Оцінка кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології здійснюється за 100-бальною шкалою:

- 1) якість виконаної кваліфікаційної роботи – до 70 балів;
- 2) захист і презентація результатів дослідження – до 30 балів.

3.1 Захист кваліфікаційної роботи магістра у дистанційному форматі

Захист кваліфікаційної роботи магістра в умовах дії карантину проводиться дистанційно з використанням ІТ-технологій, а саме **платформи Microsoft Teams** відповідно до розкладу проведення атестації здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня.

Для забезпечення проведення захисту кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології секретар екзаменаційної комісії виконує функції модератора відеоконференції. До обов'язків модератора відеоконференції входить:

- своєчасний початок відеоконференції із захисту кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології;
- підключення до відеоконференції інших членів екзаменаційної комісії;
- підключення до відеоконференції здобувачів вищої освіти на початку захисту кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології;
- відключення від режиму відеоконференції тих здобувачів, що вже захистили кваліфікаційну роботу магістра з польської/чеської філології, а також тих здобувачів, що порушують порядок і процедуру проведення захисту кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології в дистанційному режимі;
- забезпечення завершення відеоконференції із захисту кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології;
- інші функції, пов'язані із технічним аспектом забезпечення проведення захисту кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології.

Для забезпечення захисту кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня зобов'язані за 15 хвилин до початку захисту підключитися до проведення конференції, щоб екзаменатори могли зафіксувати присутність студента. Встановлення особи під час захисту кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології відбувається шляхом пред'явлення здобувачем паспорта громадянина України, паспорта громадянина України для виїзду за кордон або іншого документу, що посвідчує особу, секретарю екзаменаційної комісії через відеокамеру. Не допускається участь студентів у відеоконференції із захисту кваліфікаційної роботи без увімкнення відеокамери.

До захисту кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології студент повинен підготувати доповідь, розраховану на 5-7 хвилин, а також ілюстративний матеріал (наочне приладдя) для членів екзаменаційної комісії: презентацію роботи в комп'ютерній програмі Power Point у вигляді слайдів, які демонструються на екрані під час захисту та висвітлюють основні теоретичні положення та практичні результати проведеного дослідження.

У доповіді студент висвітлює актуальність, мету і завдання кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології, коротко характеризує основний зміст роботи, методика і результати проведених досліджень, повідомляє висновки та пропозиції.

Під час проведення захисту кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології здобувачі вищої освіти зобов'язані постійно підтримувати відео- та аудіозв'язок з екзаменатором. Камера відеозв'язку має бути налаштована таким чином, щоб екзаменатори могли спостерігати за процесом захисту для забезпечення академічної доброчесності під час доповіді.

Користування сторонніми носіями інформації, у тому числі мобільними телефонами, іншими електронними засобами, крім того, який безпосередньо

використовується для зв'язку з екзаменаторами, під час дистанційного проведення захисту кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології заборонено. Під час захисту кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології поруч зі здобувачем не можуть бути присутніми треті особи. Для забезпечення прозорості проведення захисту кваліфікаційної роботи магістра з польської/чеської філології ведеться відеозапис.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

№ з/п	Критерії	Макс. кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1.	Якість наукового апарату дослідження (актуальність теми, її відповідність сучасним вимогам, об'єкт, предмет, мета, завдання, методи дослідження), відповідність темі дослідження, правильність, логічність викладу.	10	– відповідає повністю; – відповідає неповністю; – відповідає недостатньо; – відповідності немає – науковий апарат не визначений.	10 8–9 6–7 1–5 0
2.	Аналіз джерел і літератури з теми дослідження, їхнє критичне осмислення.	10	– повний, обґрунтований; – неповний; – недостатньо джерел/літератури, критичний аналіз недостатній; – перелік наукових досліджень з теми поданий без відповідного аналізу; – аналіз відсутній.	10 8–9 6–7 1–5 0
3	Повнота, науковий рівень обґрунтування розробок і запропонованих рішень: – рівень самостійності роботи; – відповідність методики дослідження заявленим завданням;	20	– повно та обґрунтовано; – недостатньо повно та обґрунтовано; – неповно, непослідовно, необґрунтовано;	20 15–19 10–14

	– якість інтерпретації результатів дослідження, аргументованість висновків; – наявність власних пропозицій і рекомендацій з предмета дослідження.		– незадовільно; – немає самостійності (списано) або не відповідає темі.	1–9 0
4.	Практична цінність розробок і запропонованих рішень.	20	– висока практична цінність; – практична цінність часткова; – окремі елементи мають практичну цінність; – практична цінність не доведена; – немає практичної цінності.	20 15–19 10–14 1–9 0
5.	Відповідність кваліфікаційної роботи встановленим в Україні вимогам до наукових робіт: – грамотність, науковий стиль викладу; – відповідність структури, обсягу роботи встановленим вимогам; – якість оформлення роботи, якість бібліографічного списку; – культура посилань на використані джерела і літературу.	10	– повна відповідність, висока якість; – недостатньо повна відповідність, достатня якість; – неповна відповідність, недостатня якість; – невідповідність, якість низька, багато мовних помилок; – якість оформлення незадовільна, робота подана з істотними порушеннями встановлених термінів.	10 8–9 6–7 1–5 0
6.	Змістовність доповіді, презентації та відповідей на запитання голови і членів екзаменаційної комісії.	30	– повні, послідовні, логічні, презентація здійснена з використанням мультимедіа; – недостатньо повні, послідовні, логічні; – непослідовно та	30 23–29

		нелогічно побудована доповідь, недостатньо повні відповіді на запитання;	14–22
		– доповідь поверхова, незадовільні відповіді на запитання голови і членів ЕК;	1–13
		– знання з теми дослідження незадовільні, відповіді на запитання голови і членів ЕК немає.	0
	Разом	100	

Підсумкова оцінка за захист кваліфікаційної роботи на засіданні екзаменаційної комісії виставляється за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС і національною шкалою виставляється за **таблицею нижче:**

Таблиця

Рейтинговий бал за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
0-59	F	незадовільно

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ НАУКОВОЇ І НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Алексенко, С.Ф. (уклад.). (2020). *Конкретно-наукові методи лінгвістичних досліджень: методичні рекомендації для студентів 1 курсу магістратури факультету іноземної та слов'янської філології*. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка.
2. Бабенко, Є., Амеліна, С., Білоус, Н. (2018). *Актуальні проблеми теорії і практики сучасного перекладу: Центр навчальної літератури*.
3. Васько, Р. В., Валігура, О. Р., & Козуб, Л. С. (2016). *Сучасні лінгвістичні дослідження: Хрестоматія*. Київ: Вектор.

4. Габідулліна, А.Р., Колесніченко, О.Л. (2019). *Методологія сучасних лінгвістичних досліджень: навчальний посібник*. Слов'янськ: Вид-во Б.І. Маторіна.
5. Жайворонок, В.В. (2018). *Антологія знаків української етнокультури*. Словник – довідник. Київ: Наук. думка. 758 с.
6. Кравчук, А. (2017). *Лексикологія і культура польської мови. В 2-х т.* Київ.
7. Лучанінова, О.П. (2022) «Сучасні підходи до розвитку дослідницької компетентності магістрів з професійної освіти у процесі підготовки кваліфікаційної роботи». *Імідж сучасного педагога* 5 (206): 10-15.
8. Опанасенко, Н.І., Черненко, Г. М (2022). *Академічна доброчесність як одна з вимог написання наукових робіт магістрами початкової освіти*.
9. Стежко, Ю.Г., Білоус, Н.П. & Шевчук, Л.О. (2021). *Методологія лінгвістичних досліджень в імперативах постмодернізму. Філологічні трактати*, Т. 13, 1. Суми: Вид-во СумДПУ, 102-120.
10. Стишов, О. А. (2019). *Динаміка лексичного складу сучасної української мови. Лексикологія. Лексикографія: навч. посіб.* Біла Церква: «Авторитет».
11. Торчинська, Н.М. (2019). *Історія польського мовознавства крізь призму періодизацій. Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика: зб. наук. пр. Хмельницький: ФОП Бідюк Є. І. Вип.6, 119-127.*
12. Торчинська, Н.М., Торчинський, М.М. (2022) *Формування компетенцій наукового мовлення у студентів-філологів. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки* 204, 255-260.
13. Туріщева, Л.В. (2022) *Формування понятійно-категоріального апарату при написанні кваліфікаційних робіт. П'ята міжнародна конференція молодих учених: Харківський природничий форум (19-20 травня 2022 р., м. Харків): збірник тез. Харків: ХНПУ імені ГС Сковороди, 153.*
14. Цимбал, Н.А. (упорядн.). (2019). *Методи лінгвістичних досліджень: навчальний посібник*. Умань: Візаві.
15. Широков, В.А. та ін. (2018). *Наукова парадигма та основні мовно-інформаційні структури. Лінгвістично-інформаційні студії: праці Укр. мовно-інформ. фонду НАН України: у 5 т. Т.1.* Київ: Український мовно-інформаційний фонд НАН України. URL: <https://www.ulif.org.ua/bookline/>
16. Kłosińska, K. (2014). *Nowe formy i normy, poprawna polszczyzna w praktyce.*
17. Piasecka, A., & Tulina-Blumental, I. (2016). *Polsko-Ukraiński słownik frazeologiczny.* Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
18. *Polszczyzna w dobie cyfryzacji.* (2021). Agata Hącia (red.), Katarzyna Kłosińska (red.), Piotr Zbróg (red.).
19. Tenbrink, Th. (2020). *Cognitive Discourse Analysis.* Cambridge: Cambridge University Press.
20. *Ty mówisz – ja czuję. Dobre słowo – lepszy świat.* 2022. (red.) Mateusz Adamczyk, (red.) Agata Hącia, (red.) Ewa Kołodziejek, (red.) Barbara Sobczak, (red.) Rafał Zimny.
21. Wierzbicka, A. (2017), *The meaning of kinship terms: A developmental and cross-linguistic perspective. The Semantics of Nouns.* Oxford: Oxford University Press, 19-62.

22. Wierzbicka, A. (2017), Trzy zasady etyki słowa (Three principle of ethical speech). *Etyka Słowa: Wybór opracowań (The Ethics of speech: elaborated choice)*, UMCS (Maria Curie-Skłodowska University). Lublin, 67-76.

Додаткова

1. Електронний ресурс для пошуку теоретичних і практичних джерел з богемістики, чеської культури, історії тощо: <https://ulozto.cz/>
2. Національна бібліотека Чеської Республіки: <https://www.nkp.cz/>
3. Чеський національний корпус: <https://www.korpus.cz/>
4. Česko-ukrajinský studijní slovník: <http://surl.li/kooch>
5. Internetová jazyková příručka: <https://prirucka.ujc.cas.cz/>
6. Internetowy słownik synonimów języka polskiego online // <https://synonim.net/>
7. Korpus Języka Polskiego PWN // <https://sjp.pwn.pl/korpus>
8. Korpus Instytutu Podstaw Informatyki Polskiej Akademii Nauk // <http://korpus.pl>
9. Korpus Redakcji Słowników Języka Polskiego PWN // <http://korpus.pwn.pl>
10. Lingea s.r.o.: <https://www.nechybujte.cz/>
11. MoncoPL: Wyszukiwarka korpusowa Monco // <https://monco.frazeo.pl>
12. Narodowy Korpus Języka Polskiego // <http://nkjp.pl>
13. Obserwatorium językowe UW. Najnowsze słownictwo polskie <https://www.nowewyrazy.uw.edu.pl/szukaj>
14. Pravidla českého pravopisu // <http://www.pravidla.cz/>
15. Rada języka polskiego // <https://rjp.pan.pl/>
16. Słownik gramatyczny języka polskiego // <http://sgjp.pl/leksemy/#13589/a>
17. Słownik PWN <https://sjp.pwn.pl/>
18. Słownik slangu // <https://www.miejski.pl/>
19. Słownik wyrazów obcych // <http://sloownik-wyrazowobcych.eu/>
20. Słownik wyrazów zapomnianych // <https://swz.ijp.pan.pl/>
21. Słownik antonimów // <https://antonim.net/>
22. Urzędowy wykaz nazw państw i terytoriów niesamodzielnych, wyd. VI, 2021 // <https://www.gov.pl/web/ksng/Urzedowy-wykaz-nazw-panstw-i-terytoriow-niesamodzielnych>
23. Urzędowy wykaz polskich nazw geograficznych świata, wyd. 2, 2019. // <https://www.gov.pl/web/ksng/urzedowy-wykaz-polskich-nazw-geograficznych-swiata2>
24. Wielki słownik języka polskiego // <https://wsjp.pl/>

6. ДОДАТКИ**Додаток А**

Зразок оформлення титульного аркуша кваліфікаційної роботи магістра

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**Київський національний лінгвістичний університет****Кафедра східної і слов'янської філології**

Кваліфікаційна робота магістра з

(польської/чеської) філології

на тему:

ІДІОЕТНІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ**СУЧАСНОЇ _____ МОВИ**

Студента(тки) групи _____

факультету східної і слов'янської філології

денної форми навчання

Освітньої програми

Сучасні філологічні студії (_____ мова і друга

іноземна мова): лінгвістика і перекладознавство

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.03_____ Слов'янські мови та

літератури (переклад включно),

перша – _____

Іванової Ольги Іванівни

Науковий керівник:

канд. філол. наук, доц. _____

Допущена до захисту

«___» _____ 2024 року

*Завідувач кафедри*_____
(підпис)_____
(ПІБ)

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ПРИКЛАДИ

оформлення бібліографічного опису списку використаних джерел у кваліфікаційних роботах магістра Київського національного лінгвістичного університету

Рекомендації з оформлення посилань в наукових роботах: Стиль Американської психологічної асоціації (APA style) Цитування в тексті

APA стиль передбачає використання посилань у тексті роботи щоразу, коли ви цитуєте джерело, будь то парафраз, цитата всередині рядка чи блокова цитата. Внутрішньотекстове посилання містить інформацію про: автора праці (редактора/ укладача/ назву цитованого джерела, якщо автор відсутній), що цитується, рік видання та сторінковий інтервал (номери сторінок з яких наводиться цитата). Сторінковий інтервал дозволяється не вказувати, якщо ви не наводите цитату, а висловлюєте якусь ідею чи посилаєтесь на роботу загалом.

Парафраз. Не береться в лапки. Прізвище(а) автора(ів) може з'явитися:

1) в самому реченні, тоді після нього у круглих дужках зазначається рік видання.

2) в дужках після парафрази разом із роком видання (через кому).

Наприклад:

У редакційно-видавничому процесі існує кілька етапів редагування (Тимошик, 2004).

За Тимошиком (2004) у редакційно-видавничому процесі існує кілька етапів редагування.

Обидва посилання вказують на те, що інформація, яка міститься в реченні може бути розташована у творі Тимошика, виданого 2004 року.

Більш розгорнута інформація про згадане джерело буде міститися у списку використаних джерел.

Цитата всередині рядка. Береться в лапки. Прізвище(а) автора(ів) може з'явитися:

1) в самому реченні, тоді після нього у круглих дужках зазначається рік видання, а після цитати у круглих дужках зазначається сторінковий інтервал.

2) в дужках після цитати разом із роком видання та сторінковим інтервалом (через кому).

Наприклад:

Вордсворт (2006) заявив, що романтична поезія була відзначена як "спонтанний перелив сильних почуттів" (с. 263).

Романтична поезія характеризується "спонтанним переливом сильних почуттів" (Вордсворт, 2006, с. 263).

Обидва посилання вказують на те, що інформація, яка міститься в реченні розташована на сторінці 263 твору 2006 року, автором якого є Вордсворт. Більш

розгорнуту інформацію про згадане джерело можна дізнатися зі списку використаних джерел.

Блокова цитата (складається з більше, ніж трьох рядків тексту).

Подається в тексті з нового рядка з абзацним відступом для всієї цитати, не береться в лапки. Міжрядковий інтервал – подвійний. Після тексту цитати ставиться крапка і вказується вихідне джерело в дужках.

Наприклад:

У галузі видавничої справи поняття «редагування» перш за все використовується для позначення видів роботи, безпосередньо пов'язаних з діяльністю органів друку. Сучасне редагування належить до сфери суспільно-культурної професійної діяльності, що спрямована на аналіз і вдосконалення мовних творів під час їх підготовки до відтворення засобами поліграфії, або до трансляції. (Хоню, 2006, с. 45)

Якщо у внутрішньотекстовому посиланні ви зазначаєте назву джерела, тоді всі слова назви мають починатися з великої літери. Курсивом необхідно виділяти назви довгих творів (книги), **наприклад:** (*Українська Мова*, 2009, с. 6). Назви невеликих робіт (частини книги, статті) беруться в лапки, **наприклад:** ("Правопис слів іншомовного походження", 2009, с. 103).

Посилання на роботу кількох авторів (редакторів/укладачів)

Внутрішньотекстове посилання на роботу кількох авторів залежить від їх кількості:

1) **2-5 авторів.** У внутрішньотекстовому посиланні необхідно перерахувати прізвища усіх авторів (через кому). Перед останнім автором пишеться знак «&», якщо автори перераховуються в дужках, або слово «та», якщо автори перераховуються в реченні, а рік видання та сторінковий інтервал в дужках.

Наприклад:

(Kernis, Cornell, Sun, Berry, & Harlow, 1993) *або* (Kernis, Cornell, Sun, Berry, & Harlow, 1993, р. 199), (Бойко, Гречка, & Поліщук, 2010) *або* (Бойко, Гречка, & Поліщук, 2010, с. 5). Результати дослідження Бойко, Гречки, та Павлюка (2010) підтверджують ...*або* Бойко, Гречка та Поліщук (2010) стверджують: "Біологія – це система наук..." (с. 5).

2) **6 авторів і більше.** У внутрішньотекстовому посиланні необхідно вказати прізвище першого автора та слово «та ін.».

Наприклад:

(Jones et al., 1998) *або* (Jones et al., 1998, р. 7), (Бойко та ін., 2005) *або* (Бойко та ін., 2005, с. 10). Результати дослідження Величко та ін. (2014) підтверджують ... *або* Величко та ін. (2005) стверджують: "Біологія – це система наук..." (с. 10).

Посилання на роботу під назвою

Якщо автора (редактора/укладача) праці великого розміру (наприклад, книги) встановити неможливо, тоді у внутрішньотекстовому посиланні після парафрази або цитати на місці автора необхідно вказати курсивом два слова назви праці.

Наприклад:

Згідно з останніми дослідженнями українська мова займає визначене місце серед сучасних мов світу (*Українська Мова*, 2009). Елкінс стверджує, що візуальні

дослідження, як нова дисципліна, можуть бути "занадто легкими" (*Візуальні дослідження*, 2009, с. 63).

Якщо автора (редактора/ укладача) праці невеликого розміру (наприклад, статті, частини книги, веб-сторінки) встановити неможливо, тоді у внутрішньотекстовому посиланні після парафрази або цитати на місці автора необхідно вказати у лапках два слова назви праці.

Наприклад:

В українській мові розрізняють 6 голосних фонем ("Система голосних фонем", 2009) "Фонетика як система матеріальних засобів мови – це набір звуків, наголосів й інтонацій" ("Система голосних фонем", 2009, с. 6).

Посилання на кілька робіт різних авторів (одночасно)

Якщо парафраз відноситься до кількох робіт різних авторів, тоді після парафрази необхідно вказати прізвище автора однієї книги і рік видання, та після знаку «;» вказати прізвище автора другої книги і рік видання.

Наприклад:

Чимало дослідників вважають літературне редагування одним з найважливіших етапів обробки тексту (Феллер, 2004; Різун, 2002).

Посилання на кілька робіт різних авторів з однаковими прізвищами

Якщо два або більше авторів мають однакові прізвища, у внутрішньотекстовому посиланні необхідно вказати також перші ініціали (або навіть повне ім'я, якщо різні автори мають однакові ініціали).

Наприклад:

Існують різні думки щодо наслідків клонування (Р. Міллер, 12; А. Міллер, 46). Хоча деякі медичні фахівці з етики стверджують, що клонування призведе до дизайнерських дітей (Р. Міллер 12), інші відзначають, що переваги медичних досліджень перевершують це міркування (А. Міллер 46).

Упорядкування списку використаних джерел

Список використаних джерел розміщується в кінці роботи на окремій сторінці. Він надає інформацію, необхідну для того, щоб знайти і отримати будь-яке джерело, процитоване в тексті документа. Кожне джерело, процитоване в роботі має з'явитися у списку використаних джерел. Так само, кожен запис у списку використаних джерел має бути згаданим в тексті роботи.

Назва списку використаних джерел – Список посилань. Заголовок розміщується по центру звичайним накресленням, без лапок. Цитований матеріал наводиться в алфавітному порядку за прізвищем автора (редактора/ укладача, якщо немає автора). Якщо матеріал не має автора, його необхідно розподілити за першою літерою його назви. Якщо в бібліографічному описі зазначено кілька робіт одного й того ж автора, редактора або упорядника, тоді записи розташовуються в хронологічному порядку за роками видання в порядку зростання. Кожен бібліографічний опис джерела починається з нового рядка з вирівнюванням по ширині без відступів. Якщо бібліографічний опис джерела займає кілька рядків, тоді перший рядок опису вирівнюється по ширині без відступів, а наступні рядки – з відступом у 1,25 см. **Пункти бібліографічного списку не нумеруються.**

Наприклад:

Benjamin, A. C. (1960). The ethics of scholarship: A discussion of problems that arise in its application. *Journal of Higher Education*, 31(9), 471-480.

Правила бібліографічного опису для списку використаних джерел

Якщо в публікації зазначено не більше семи авторів (редакторів/ укладачів, якщо книга без автора), то у посиланні необхідно вказати усіх авторів (див. бібліографічні описи книг з авторами).

Якщо в публікації зазначено вісім та більше авторів (редакторів/ укладачів), у посиланні необхідно перерахувати імена перших шести авторів, а потім вставити три крапки (...) та додати ім'я останнього автора (див. бібліографічні описи книг з авторами).

Назви книг, журналів зазначаються без скорочень.

Схема	Приклади
<p>Книга: 1-7 авторів Прізвище 1, ініціали 1, Прізвище 2, ініціали 2, Прізвище 3, ініціали 3, Прізвище 4, ініціали 4, Прізвище 5, ініціали 5, Прізвище 6, ініціали 6, & Прізвище 7, ініціали 7. (Рік). Назва книги: Підназва (номер видання). Місце видання: Видавництво.</p>	<p>Приклади Bragg, S. M. (2010). <i>Wiley revenue recognition: Rules and scenarios</i> (2nd ed.). Hoboken, NJ: Wiley. Тимошик, М. В. (2004). <i>Видавнича справа та редагування</i>. Київ: Ін Юре. Hubbard, R. G., Koehn, M. F., Omstein, S. I., Audenrode, M. V., & Royer, J. (2010). <i>The mutual fund industry: Competition and investor welfare</i>. New York, NY: Columbia University Press. Шульгін, В., Слободяник М., & Павленко В. (2014). <i>Хімія</i>. Харків: Фоліо.</p>
<p>Книга: 8 і більше авторів Прізвище 1, ініціали 1, Прізвище 2, ініціали 2, Прізвище 3, ініціали 3, Прізвище 4, ініціали 4, Прізвище 5, ініціали 5, Прізвище 6, ініціали 6 ... Прізвище останнього автора, Ініціали. (Рік). Назва книги: Підназва (номер видання). Місце видання: Видавництво.</p>	<p>Zinn, H., Konopacki, M., Buhle, P., Watkins, J. E., Mills, S., Mullins, J. W. ... Komisar, R. (2008). <i>A people's history of American empire: A graphic adaptation</i>. New York, NY: Metropolitan Books. Прусова, В. Г., Прихач, О. С., Довгань, К. Л., Остапенко, Г. Г., Бойко, С. О., Поліщук, О. О. ... Бондар, Г. Р. (2004). <i>Математика</i>. Київ: Освіта.</p>
<p>Книга за редакцією Прізвище редактора, Ініціали. (Ред.). (Рік). Назва книги: Підназва (номер</p>	<p>McNamara, R. H. (Ed.). (2008). <i>Homelessness in America</i>. Westport, CT: Praeger Publishers. Ophir, A., Givoni, M., & Hanafi, S. (Eds.). (2009). <i>The power of inclusive exclusion</i>. New York, NY:</p>

<p>видання). Місце видання: Видавництво</p>	<p>Zone. Фіголь, Н. (Ред.). (2009). <i>Українська мова</i>. Київ: НТУУ «КПІ». Прусова, В. Г., Прихач, О. С., Довгань, К. Л., Остапенко, Г. Г., Бойко, С. О., Поліщук, О. О. ... Бондар, Г. Р. (Ред.). (2004). <i>Математика</i>. Київ: Освіта.</p>
<p>Книга без автора <i>Назва книги: Підназва.</i> (Рік). (номер видання). Місце видання: Видавництво.</p>	<p><i>Twenty-four hours a day</i>. (2010). Miami, FL: BN Publishing. <i>Українська мова</i>. (2009). Київ: НТУУ «КПІ».</p>
<p>Багатотомні видання Прізвище автора багатотомної праці, Ініціали, & Прізвище редактора, ініціали (Ред.). (Рік). <i>Назва багатотомної праці: Підназва</i> (номер видання). (Діапазон томів). Місце видання: Видавництво.</p>	<p>Milton, J. (1847). <i>The prose works of John Milton</i> (Vol. 1-2). Philadelphia, PA: John W. Moore. Олійник, Б. , & Шевчук, С. (Ред.). (2006). <i>Вибрані твори</i> (Т. 1-2). Київ: Українська енциклопедія.</p>
<p>Багатотомне видання (окремий том) Прізвище автора тому, Ініціали. (Рік). Назва тому: Підназва. Ініціали Прізвище редактора (Ред.), <i>Назва багатотомної праці: Підназва</i> (номер видання). (Номер тому, сторінковий інтервал). Місце видання: Видавництво</p>	<p>Niehuis, S. (2008). Dating. In J. T. Sears (Ed.), <i>The Greenwood encyclopedia of love</i> (Vol. 6, pp. 57-60). Westport, CT: Greenwood. Олійник, Б. (2006). Переклади. Публіцистика. Д. Павличко (Ред.), <i>Вибрані твори</i> (Т. 2, с. 60-61). Київ: Українська енциклопедія.</p>
<p>Автореферат або дисертація Прізвище, ініціали.(Рік). Назва роботи: Підназва. (Тип роботи з вказівкою наукового ступеня автора). Університет, в якому захищено дисертацію, Місто.</p>	<p>Mylott, E. (2009). <i>To flatten her sphere to a circle, mount it and take to the road: The bicycle</i>. (Master's thesis). University at Albany, State University of New York, Albany. Саленко, О. (2001). <i>Наукові основи високоефективного гідро різання</i>. (Дис. канд. техн. наук). Національний Технічний Університет України "Київський Політехнічний Інститут", Київ.</p>
<p>Матеріали конференцій Прізвище, Ініціали. (Рік).</p>	<p>Josang, A., Maseng, T., & Knapskog, S. J. (Eds.). (2009). <i>Identity and privacy in the Internet age, 14th</i></p>

<p>Назва виступу, Відомості про конференцію. Місце видання: Видавництво.</p>	<p><i>Nordic conference on secure IT systems, NordSec 2009</i>. Heidelberg, Germany: Springer: Berlin. Поліщук, О. (Ред.). (2008). <i>Інженерія програмного забезпечення</i>, Матеріали конференції молодих вчених. Київ: Наука.</p>
<p>Стаття з журналу Прізвище, Ініціали. (Рік). Назва статті: Підназва. <i>Назва журналу</i>, Номер журналу, Сторінковий інтервал.</p>	<p>Benjamin, A. C. (1960). The ethics of scholarship: A discussion of problems that arise in its application. <i>Journal of Higher Education</i>, 31(9), 471-480. Роїк, М. (2014). Сучасний стан реєстрації представників роду Salix. <i>Біоенергетика</i>, 1(5), 21-23.</p>
<p>Стаття з газети Прізвище, Ініціали. (Дата випуску). Назва статті: Підназва. <i>Назва газети</i>, сторінковий інтервал.</p>	<p>Itzkoff, D. (2010, March 31). A touch for funny bones and earlobes. <i>New York Times</i>, p. C1. Ali, A. H. (2010, April 27). 'South Park' and the informal Fatwa. <i>Wall Street Journal</i>, p. A17. Лиховид, І. (2016, Січень 15). Медичний прорив. <i>День</i>, с. 2.</p>
<p>Електронні ресурси БО документа*. Відновлено з http: або doi: * за прикладами наведеними вище (книги, журналу, газети і т.д., але без відомостей про місце видання і видавництво)</p>	<p>Ingwersen, P. (1992). <i>Information retrieval interaction</i>. Retrieved from http://www.db.dk/pi/iri Musés, C. A. (Ed.). (1961). <i>Esoteric teachings of the Tibetan Tantra</i>. Retrieved from http://www.sacred-texts.com Дахно, І. (2014). <i>Право інтелектуальної власності</i>. Київ: ЦУЛ. Відновлено з http://culonline.com.ua/full/959-pravo-intelectvlasn_dahnopdf.html Itzkoff, D. (2010, March 31). A touch for funny bones and earlobes. <i>New York Times</i>, p. C1. Retrieved from www.nytimes.com Лиховид, І. (2016, Січень 15). Медичний прорив. <i>День</i>, с. 2-3. Відновлено з http://www.day.kiev.ua/ru/article/denukrainy/medicinskiy-proryv Hsueh, C. (2010). Weblog-based electronic portfolios. <i>Educational Technology Research</i>, 58(2), 11-27. doi:10.1007/s11423-008-9098-1</p>